

Wolontariat w bibliotece

informacje praktyczne i wskazówki dla bibliotekarzy

Cz. 1. Co to jest wolontariat? Kim są wolontariusze?

Według badań CBOS w ostatnich kilku latach bardzo powoli, ale systematycznie, rozwija się wśród mieszkańców naszego kraju przekonanie, że działania na rzecz społeczności lokalnej mogą być skuteczne i mają sens. Aż 66% Polaków deklaruje, że „ludzie tacy, jak oni, działając wspólnie z innymi, są w stanie rozwiązać niektóre problemy swojego środowiska, osiedla, wsi, miasta lub pomóc osobom potrzebującym”.

Badania pokazują, że wolontariat, czyli zaangażowanie mieszkańców, „zwykłych” ludzi w sprawy lokalne, obywatelskie, społeczne, nie jest łatwy. Staje się wyzwaniem. Wielu ludzi można zaangażować pokazując, że nie są sami, że podejmując działania społeczne nie muszą wcale być altruistami nastawionymi tylko na pomaganie, ale też realizować siebie, swoje pasje, być w grupie, czuć się częścią zespołu.

Pojęcie wolontariat zostało w Polsce zdefiniowane na początku lat 90. przez Centrum Wolontariatu w Warszawie.

Wolontariat to bezpłatne, świadome i bezinteresowne działanie na rzecz innych, wykraczające poza związki rodzinno-koleżeńsko-przyjacielskie.

Na stronie internetowej **Sieci Centrów Wolontariatu** <http://www.wolontariat.org.pl> można znaleźć kompendium wiedzy nt. wolontariatu – od aspektów definicyjnych i prawnych po zaawansowane szkolenia dla koordynatorów wolontariatu, najnowsze publikacje, materiały promocyjne, zaproszenia na ważne dla wolontariuszy i ich organizacji wydarzenia, takie jak ogólnopolski konkurs „Barwy wolontariatu”. Hasłem Sieci Centrów Wolontariatu jest „O wolontariacie wiemy wszystko”.

Tradycja nieodpłatnej pracy na rzecz innych nie jest nowa (dawniej mówiono raczej o **filantropii**), ale o wolontariacie tzw. „profesjonalnym”, czyli uregulowanym prawnie, osadzonym w organizacjach, mówimy w Polsce od początku lat dziewięćdziesiątych.

Wolontariat może pełnić wiele funkcji:

- **Edukacyjną** – uczy nowych kompetencji, daje wiedzę i umiejętności, zarówno wolontariuszowi, jak i instytucji czy organizacji, która go zaprasza do współpracy;
- **Formacyjną** – wychowuje, uczy wartości, takich jak odpowiedzialność, uczestnictwo w życiu społecznym, partnerstwo;
- **Mobilizacyjną** – jest narzędziem mobilizowania ludzi do działania na rzecz siebie i swoich społeczności,
- **Instytucjonalną** – organizacje pozarządowe często działają i realizują cele społeczne głównie dzięki pomocy wolontariuszy - dzięki ich pracy i zaangażowaniu organizacja ma swoją ciągłość, sens, energię do rozwoju;
- **Operacyjną** – wolontariusze po prostu działają, wykonują konkretne prace, za które nie pobierają wynagrodzenia;
- **Wizerunkową** – wolontariat staje się coraz bardziej popularny, „dobrze mieć” wolontariusza w swojej organizacji;
- **Integracyjną** – dzięki wolontariatowi możliwe jest budowanie kontaktów, relacji, więzi między ludźmi w społeczności.

Zachęcamy do przeczytania następujących publikacji, które pogłębiają omówiony temat:

Wolontariat. O czym należy wiedzieć angażując wolontariusza

<http://erw2011.gov.pl/static/upload/o-czym-nalez-y-wiedziec.pdf>

WOLONTARIAT- Najczęściej zadawane pytania (teczka informacyjna). Wyd. Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie. Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej. Warszawa2007

<http://wup.mazowsze.pl/ciz/teczki/wolontariat.pdf>

Kim jest wolontariusz?

Wolontariusz to każda osoba fizyczna, która dobrowolnie, ochotniczo i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia na rzecz organizacji, instytucji i osób indywidualnych wykraczając poza więzi koleżeńsko-rodzinne
(definicja przyjęta przez Centrum Wolontariatu w Warszawie)

Kto więc może być wolontariuszem?

Wolontariuszem może być osoba fizyczna, która ochotniczo (**dobrowolnie!**) i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia na zasadach określonych w ustawie.

Ważne! Działania wolontariackie nie są świadczeniem pracy, lecz są stosunkiem cywilnoprawnym (świadczeniem „odpowiadającym świadczeniu pracy”), nie liczą się więc do stażu pracy (co może być istotną informacją dla osób bezrobotnych), nie trzeba mieć na nie pozwolenia (to istotne w przypadku cudzoziemców) ani nie obowiązuje Kodeks Pracy.

Ważne! Wolontariusz nie jest pracownikiem ani stażystą czy praktykantem. Jego pozycja w bibliotece może wydawać się tymczasowa i ulotna. Jednak osoby decydujące się na zaangażowanie wolontarystyczne powinny być traktowane poważnie, odpowiedzialnie i z szacunkiem. Mogą stać się dla biblioteki nieocenionym źródłem pomysłów, nowych inspiracji i pozytywnej energii. Dzięki nim biblioteka ma szansę rozszerzyć swoje działania.